

F. t. l. vedr. straffeloven og retsplejeloven

Lovforslag nr. L 134. Fremsat den 14. januar 1997 af Helge Adam Møller (KF), Bendt Bendtsen (KF), Brian Mikkelsen (KF), Gitte Seeberg (KF), John Vinther (KF), Birthe Rønn Hornbech (V), Inge Dahl-Sørensen (V), Bertel Haarder (V), Svend Aage Jensby (V), Erling Oxdam (V) og Ulla Tørnæs (V)

Forslag

til

Lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven

(Skærpet indsats mod voldskriminalitet m.v.)

§ 1

I straffeloven, jf. lovbekendtgørelse nr. 886 af 30. oktober 1992, som senest ændret ved lov nr. 474 af 12. juni 1996, foretages følgende ændringer:

1. I § 245, stk. 1, ændres »4 år« til: »5 år«.

2. I § 246 ændres »8 år« til: »10 år«.

§ 2

I lov om rettens pleje, jf. lovbekendtgørelse nr. 752 af 15. august 1996, foretages følgende ændringer:

1. § 835, stk. 2, affattes således:

»Stk. 2. Statsadvokaten kan give forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysninger om et vidnes bopæl, navn eller stilling til den tiltalte, såfremt statsadvokaten under domsforhandlingen agter at fremsætte begæring om rettens bestemmelse om, at disse oplysninger ikke må meddeles den tiltalte, jf. § 848, stk. 2. Afgørelsen kan af forsvareren indbringes for retten.«

2. § 848 affattes således:

»§ 848. Formanden kan beslutte, at tiltalte og medtiltalte skal forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, når særegne grunde taler for, at en uforbeholden forklaring fra vidnet, tiltalte eller medtiltalte ellers ikke kan opnås.

Stk. 2. Retten kan, hvis det må antages at være uden betydning for tiltaltes forsvar, på begæring bestemme,

1) at et vidnes bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnet taler derfor, eller

2) at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for tiltalte, såfremt afgørende hensyn til vidnet gør det påkrævet.

Stk. 3. Er der truffet bestemmelse efter stk. 2, nr. 2, kan retten yderligere bestemme, at tiltalte skal forlade retssalen, mens vidnet afhøres, hvis der er grund til at antage, at vidnet eller vidnets nærmeste vil blive udsat for alvorlig fare, hvis tiltalte får kendskab til vidnets identitet.

Stk. 4. Formanden afgør, om tiltalte skal forlade retssalen under den forudgående forhandling om begæring fremsat efter stk. 2 og 3.

Stk. 5. Har en tiltalt måttet forlade retssalen, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres, skal retten, når tiltalte på ny kommer til stede i retssalen, give oplysning om, hvem der har afgivet forklaring i tiltaltes fravær, og gengive forklaringens indhold for tiltalte. Retten afgør, om gengivelsen af forklaringen skal ske før eller efter, at tiltalte selv har afgivet forklaring. Oplysning om vidnets bopæl eller navn, stilling og bopæl skal dog ikke meddeles tiltalte, hvis retten har truffet bestemmelse om hemmeligholdelse efter stk. 2, nr. 1 eller 2.

Stk. 6. Afgørelse om hemmeligholdelse af et vidnes navn, stilling og bopæl, jf. stk. 2, nr. 2, og stk. 3, træffes ved kendelse. I kendelsen anføres de konkrete omstændigheder i sagen, hvorpå det støttes, at betingelserne for hemmeligholdelse er opfyldt. Kendelsen kan til enhver tid omgøres. Rettens afgørelser efter stk. 2, nr. 2, stk. 3, kan påkræves.«

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. maj 1997.

Stk. 2. § 2 finder anvendelse i alle sager, som ikke er endeligt afgjort ved lovens ikrafttræden.

§ 4

Lovens § 1 gælder ikke for Færøerne, men kan ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for denne landsdel med de afvigelser, som de særlige færøske forhold tilsiger.

Bemærkninger til lovforslaget

Almindelige bemærkninger

1. Indledning

Statsminister Poul Nyrup Rasmussen udtalte i sin nytårstale den 1. januar 1997: »Lad mig sige det, så det ikke kan misforstås: Vi vil ikke finde os i det. Vi vil den vold til livs.«

Justitsminister Frank Jensen udtalte den 2. januar 1997 til flere morgenaviser, at strafferammen i voldsparagrafferne 245 og 246 i straffeloven på 4 og 8 år ikke var høj nok. Justitsministeren sagde bl.a., at »straffen for grov vold skal være hårdere« (Berlingske Tidende), samt at »det er vigtigt rent retspolitisk at signalere, at grov vold mod sagesløse er uacceptabelt for samfundet. Derfor vil der ske en opstramning af disse straffebestemmelser.«

Lovforslaget er en revideret genfremsættelse af lovforslag nr. L 35, der blev fremsat af Det Konservative Folkeparti og Venstre den 26. oktober 1993 og nedstemt af et flertal bestående af S, SF, CD, RV, KRF og Bente Juncker (UP). Der henvises herom til Folketingstidende 1993-94, forhandlingerne sp. 694, 2603, 10165 og 10386, samt tillæg A, sp. 593 og tillæg B sp. 901. L 35 var en opfølgning af den daværende konservative justitsministers redegørelse af 28. oktober 1992 om voldskriminalitet (R 3). Redegørelsen blev forhandlet den 20. november 1992, jf. Folketingets forhandlinger, sp. 2232-2293.

I den nævnte redegørelse blev der peget på behovet for at iværksætte en forstærket bekæmpelse af voldskriminaliteten.

Regeringen Poul Nyrup Rasmussen fremsatte i november 1993 lovforslag nr. L 78 til lov om ændring af straffeloven, retsplejeloven og offererstatningsloven som led i bekæmpelse af vold, jf. Folketingstidende 1993-94, forhandlingerne sp. 2032, 2603, 10164 og 10388, samt tillæg A sp. 1339, tillæg B sp. 905 og tillæg C sp. 833. Ved sin fremsættelse af forslaget sagde den daværende justitsminister Erling Olsen: »Forebyggelse og bekæmpelse af voldskriminalitet er desværre stadig et påtrængende samfundsproblem. Volden er naturligvis i første række forkastelig på grund af den smerte og skade, voldsmanden påfører offeret. Volden er imidlertid også et spørgs-

mål om grundlæggende værdier. Den vedrører den enkeltes selvværd og befolkningens følelse af trykthed og tillid til samfundsordenen. . .«

Forslaget blev vedtaget med støtte fra både Det Konservative Folkeparti og Venstre. Loven indeholder en ændring af straffeloven, således at straffen for overtrædelse af §§ 244-246, som begås af en person, der tidligere er dømt for en forbrydelse, der har været forbundet med vold, kan forhøjes med indtil det halve. Det samme gælder, når en sådan lovovertrædelse begås over for en person, der efter karakteren af sit arbejde er særlig udsat for vold. Disse strafforhøjelser er desværre kun i begrænset omfang blevet fulgt op af anklagemyndigheden og domstolene. Forslagsstillerne håber, at debatten om dette lovforslag vil ændre dette forhold.

Forslaget indeholdt desuden en ændring af retsplejeloven med henblik på at styrke voldsofferets retsstilling dels gennem adgang til varetægtsfængsling af personer, der udsætter vidner for vold eller trusler om vold, dels ved at sikre, at sådanne vidner får beskikket en advokat.

I bemærkningerne til forslaget står der: »Udsættes den forurettede eller et udenforstående vidne for overlast, uden at samfundet viser vilje til at yde hjælp, vil det svække mulighederne for gennem retshåndhævelsen at bekæmpe voldskriminaliteten.« Efter forslagsstillerens opfattelse burde forslaget, hvortil disse bemærkninger knytter sig, også have indeholdt en mulighed for i særlige tilfælde at føre anonyme vidner.

Selv om regeringen i sin voldspakke fra 1993 imødekom nogle af ideerne fra redegørelse nr. R 3, blev lovforslag nr. L 35 om en skærpelse af strafferammerne i de tre voldsparagraffer ikke ført ud i livet. Forslagsstillerne finder fortsat, at denne skærpelse er aktuel og tiltrængt. Dette gælder specielt den særlig rå, brutale eller farlige vold (§ 245) og volden under særlig skærpelse omstændigheder (§ 246).

I dette lovforslag foreslås det derfor, at strafferammen i straffelovens §§ 245 og 246 forhøjes fra henholdsvis 4 års til 5 års fængsel og fra 8 års til 10 års fængsel. Forhøjelsen af de øvre strafferammer i §§ 245 og 246 tjener ikke alene til at muliggøre en skær-

pet strafudmåling for de allervorreste overtrædelser af disse bestemmelser, f.eks. når der er tale om grov og systematisk mishandling af et andet menneske. Der tilsigtes tillige og først og fremmest en generel forhøjelse på minimum $\frac{1}{3}$ af strafudmålingen i alle voldsager under §§ 245 og 246 i forhold til det gældende udmålingsniveau.

Det foreslås endvidere, at der i overensstemmelse med Retsplejerådets forslag etableres en begrænset adgang til, at domstolene efter en konkret vurdering af omstændighederne i den enkelte sag kan bestemme, at et vidnes navn, stilling og bopæl skal hemmeligholdes for den tiltalte, eller at den tiltalte og medtiltalte skal forlade retssalen under vidnets eller en medtiltaltes forklaring.

2. Udviklingen i voldskriminaliteten

Tallene for den anmeldte voldskriminalitet mod privatpersoner vedrørende §§ 244-246 i straffeloven i perioden 1984 til 1995 viser en stigning på ca. 60 pct. I perioden 1990 til 1995 var stigningen på ca. 12 pct. Alene anmeldelser af vold omfattet af § 246 steg fra 1990 til 1995 med 54 pct. Til sammenligning er antallet af anmeldte straffelovsovertrædelser i samme periode steget med ca. 20 pct.

Også voldsforbrydernes procentuelle andel af alle anmeldte straffelovsovertrædelser har undergået en stigning fra 1984 til 1994 fra 1,8 pct. til 2,6 pct.

Ved vurderingen af disse udviklingstendenser skal man imidlertid være opmærksom på den usikkerhed, der følger af, at straffelovens voldsbestemmelser (§§ 244-246) blev ændret med virkning fra 1. juli 1989. Denne ændring kan gøre det vanskeligt at foretage sammenlignende undersøgelser vedrørende overtrædelser af straffelovens enkelte bestemmelser på dette område før og efter lovændringen.

At der skal gribes ind over for vold mod privatpersoner, underbygges af, at denne form for vold udgør ca. 70 pct. af alle anmeldte voldsforbrydelser.

Især antallet af domfældelser efter §§ 245 og 246 – den rå og brutale vold – er steget. Alene fra 1990 til 1994 er domfældelser efter § 245 mere end fordoblet fra 347 til 699. Tallet faldt svagt i 1995, men lå fortsat langt over 600. Tallene for domfældelser efter § 246 steg fra 19 i 1990 til 26 i 1995, altså en stigning på ca. 37 pct. I perioden 1990 til 1995 lå gennemsnittet for idømt ubetinget fængsel efter § 245 omkring 5 måneder, selv om strafferammen går op til 4 år. Dette understreger behovet for at give domstolene et klart signal om at udnytte strafferammerne bedre, hvilket bedst sker ved at hæve disse (jf. svar fra justitsministeren til Folketingets Retsudvalg af 30. november 1994).

Det store antal voldsforbrydelser og disses stigende grovhed gør en offensiv indsats mod voldskriminaliteten nødvendig. Det er ikke tilfredsstillende, hvis samfundet og borgerne skal affinde sig med – og måske endda acceptere – at voldskriminaliteten og frygten herfor præger dagligdagen.

Nogle forskere har i forbindelse med den aktuelle voldsdebat givet udtryk for, at volden og frygten for volden er overdreven. Disse synspunkter er uforståelige. Den seneste voldsofferundersøgelse – Rigspolitichefens fra november 1996 – viser, at flere end 200.000 danskere mellem 16 og 74 år hvert år oplever sig udsat for vold eller trusler om vold. Mange menneskers voldsfrygt er derfor helt forståelig.

3. Forslagsstillernes overvejelser

Forslagsstillerne finder, at en eventuel forhøjelse af minimumsrammerne for straffelovens voldsbestemmelser vil være behæftet med forskellige ulemper. En sådan minimumsstrafferamme af frihedsstraf af en vis varighed for visse voldsforhold vil gøre det vanskeligt for domstolene at nuancere strafudmålingen i overensstemmelse med forholdenes grovhed og strafværdighed. Hertil kommer, at det også med en minimumsstrafferamme vil være muligt for retterne at idømme betingede domme for disse forbrydelser eller kombinationsdomme, dvs. domme, hvor en kortere ubetinget frihedsstraf kombineres med en betinget dom.

Forslagsstillerne foreslår derfor den påkrævede skærpelse af voldsstraffene gennemført ved at hæve strafmaksimum i straffelovens §§ 245 og 246. Ved en sådan lovændring er det ikke alene tanken at muliggøre en skærpet strafudmåling ved de allervorreste overtrædelser af disse bestemmelser. Det er først og fremmest formålet, at strafniveauet generelt for alle overtrædelser af §§ 245 og 246 hæves med minimum $\frac{1}{3}$.

Forslagsstillerne finder, at afsagte domme i en række tilfælde er ude af proportion med de store fysiske og psykiske skader og belastninger, som offeret har været udsat for sammenholdt med den kyniske og afstumpede brutalitet, som er blevet udvist af gerningsmanden eller gerningsmændene.

Et eksempel er den dom, der blev afsagt i Vejle ret den 22. august 1996 over 6 voldsmand, som i fællesskab og gennem flere timer groft havde mishandlet en uskyldig mand. Offeret var blevet afhentet på sin bopæl om natten og ført væk fra sin kone til et klubhus, hvor de 6 dømte havde indledt en flere timer lang afstraffelse, som var begyndt med »almindelig vold«. Senere var offeret 2 gange blevet sendt ud på toilettet for at vaske sit ansigt rent for blod. Herefter var offeret blevet slået i hovedet og på skulderen

med en trækølle, der senere knækkede. Afstraffelsen fortsatte med slag mod offerets arme, knoer og knæ med en afkortet billardkø. Senere var han blevet sparket og slået med knytnæver.

Offeret havde fået stukket et oversavet jagtgevær i munden, og en af voldsmandene havde trykket af, så det gav et klik. Derefter havde voldsmanden ladet geværet med 2 patroner og på ny stukket det ind i munden på offeret, der blev beordret til at stikke hovedet ned i toiletkummen. Det skarpladte gevær blev herefter i stedet for sat mod offerets nakke. Senere klippede en af voldsmandene en del af offerets hår af og urinerede efterfølgende på ham.

Ifølge retten har offeret været udsat for overordentlig grov vold. Dette er blevet bestyret af fremlagte fotos, som er taget af offeret efter overfaldet, samt af fremlagte lægeerklæringer. Volden over for offeret udviklede sig til mishandling. Det fremgår også, at offeret har haft psykiske mén af overfaldet.

Voldsmandene blev tiltalt efter bl.a. straffelovens § 245, som har en strafferamme på op til 4 års fængsel. På trods heraf blev dommene for de 6 voldsmand kun imellem 1 og 1½ års fængsel. Dette straffniveau finder forslagsstillerne utilstrækkeligt for denne afstumpede og modbydelige mishandling. Utilstrækkeligt både set i forhold til offerets lidelser og mén, i forhold til den præventive effekt og i forhold til den virkning, at samfundet, mens voldsmanden er fængslet, er beskyttet mod nye voldshandlinger.

Som eksempel på den generelle forhøjelse af straffniveauet kan nævnes, at hvis der i en sag om vold omfattet af §§ 245 eller 246 udmåles en straf på f.eks. 1½ års eller 4 års fængsel efter hidtidigt udmålingsniveau, vil det efter den foreslåede forhøjelse skulle svare til en straf på mindst 2 års henholdsvis mindst 5 års og 4 måneders fængsel.

Retsplejeloven indeholder i § 762, stk. 2, nr. 2, hjemmel til retshåndhævelsesarrest af personer, om hvem der foreligger en bestyret mistanke om overtrædelse af straffelovens §§ 244-246. Betingelserne herfor er bl.a., at forholdet kan forventes at medføre straf af fængsel i mindst 60 dage.

Forslaget om en forhøjelse på minimum ½ af straffniveauet i voldssager vil således tillige muliggøre, at den nævnte bestemmelse om retshåndhævelsesarrest kan finde anvendelse i voldssager i større omfang end hidtil. Forslagsstillerne lægger stor vægt på, at dette også vil ske.

4. Anonym vidneførsel

En del volds kriminalitet begås i tilknytning til særlige bandemiljøer, hvor det såvel under efterforskningen som under en eventuel retssag mod ger-

ningsmændene kan være svært at få eventuelle vidner og medgerningsmænd til at afgive forklaring til politiet og retten. Netop ved sådanne voldsforbrydelser vil det være af stor betydning, at eventuelle vidner beskyttes mod repressalier, således at volds kriminaliteten også i disse miljøer kan forfølges med den største effektivitet, og således at de vidner, der opfylder deres pligt til at afgive forklaring, også kan beskyttes mod overlast som følge af forklaringen.

Med henblik herpå foreslås der indført en begrænset adgang i retsplejeloven til anonym vidneførsel.

De gældende bestemmelser i retsplejeloven indeholder ikke hjemmel til at hemmeligholde vidners identitet for den tiltalte, hvorimod vidnets bopæl under særlige omstændigheder kan hemmeligholdes for tiltalte under hele sagen. Retten kan træffe beslutning om, at tiltalte ikke skal være til stede i retssalen, mens et vidne afgiver forklaring, men tiltalte skal også i disse tilfælde have oplysning om, hvem der har afgivet forklaring, og om indholdet af vidneforklaringen for så vidt den angår ham.

Den daværende konservative justitsminister tilkendegav i december 1984 i forbindelse med 1. behandling af et forslag om forbud mod anonyme vidner, at han ville anmode Retsplejerådet om en udtalelse om spørgsmålet. Retsplejerådet afgav herefter i december 1985 betænkning nr. 1056/1985 om anonyme vidner.

Retsplejerådets indgående overvejelser om synspunkterne for og imod anvendelse af anonyme vidner er mere udførligt gengivet i betænkningen side 28-33, hvortil der henvises.

Erfaringerne med den i 1986 indførte retstilstand viser, at forbudet mod anonyme vidner har medført øgede vanskeligheder for politiets efterforskning og opklaring af alvorlige lovovertrædelser, herunder alvorlig volds kriminalitet. Det er efter forslagsstillerne opfattelse påkrævet, at der sker en opblødning af det totale forbud mod hemmeligholdelse af et vidnes identitet.

Forslagsstillerne finder på denne baggrund, men også under hensyn til sikringen af det enkelte menneskes beskyttelse mod overgreb og til beskyttelse af retssamfundets funktionsdygtighed, at det gældende forbud mod hemmeligholdelse af et vidnes identitet bør ophæves, og at der i stedet bør indføres en begrænset adgang til at kunne hemmeligholde et vidnes identitet.

Den foreslåede adgang til anonym vidneførsel er tænkt anvendt i undtagelsestilfælde, hvor det er påkrævet at beskytte et vidnes identitet, og hvor den anonyme vidneførsel er uden betydning for tiltaltes forsvar (tilfældighedsvidner). Er der derimod tale om et vidne med tilknytning til gerningsmanden,

f.eks. ægtefællen til en person, der er tiltalt for en voldsforbrydelse, kan bestemmelsen ikke finde anvendelse.

Endvidere foreslås det, at også medtiltalte skal kunne udelukkes fra at overvære en afhøring.

5. Praktiske og finansielle konsekvenser

Forslagets gennemførelse vil indledningsvis betyde en forøgelse af den samlede straffemasse med den konsekvens, at presset på kriminalforsorgens institutioner vil stige. På lidt længere sigt vil den præventive effekt samt det, at hærdede voldsforbrydere i længere tid er afskåret fra at begå ny vold (og dermed blive idømt nye fængselsstraffe), medføre, at forøgelsen af straffemassen igen aftager.

Forslagsstillerne har i deres oplæg til finanslov for 1997 indstillet, at bevillingerne til fængselsvæsenet øges for at skaffe de fornødne pladser. Forslagsstillerne har også i beslutningsforslag nr. B 11 om en mere effektiv afsøning i fængsler og arresthuse og oprettelse af fængsler for stærke fanger foreslået, at fængselskapaciteten direkte øges med 50 pladser ved at oprette 2 særlig sikrede fængsler til de såkaldte stærke fanger. Forslagsstillerne har samtidig anvist kompenenserende besparelser på andre områder.

Bemærkninger til lovforslagets enkelte bestemmelser

Til § 1

Forslagene indebærer, at den øvre strafferamme i straffelovens § 245 hæves fra fængsel i indtil 4 år til fængsel i indtil 5 år, og at den øvre strafferamme i straffelovens § 246 hæves fra fængsel i indtil 8 år til fængsel i indtil 10 år.

Ved lovændringen muliggøres det, at der kan udmåles en forhøjet straf for de groveste voldsforhold inden for henholdsvis § 245 og § 246. Det er imidlertid først og fremmest hensigten med lovændringen at forhøje strafniveauet for voldsforbrydelser i øvrigt, der falder inden for disse straffebestemmelser med minimum 1/3.

Til § 2

Til nr. 1

Ved bestemmelsen skabes der som en naturlig konsekvens af bestemmelsen i lovforslagets § 2, nr. 2, hjemmel til i særlige tilfælde at meddele forsvareren pålæg om ikke at videregive oplysning om et vidnes navn, stilling eller bopæl til den tiltalte i perioden fra efterforskningens afslutning, og indtil retten under domsforhandlingen har taget stilling til spørgsmålet om eventuel hemmeligholdelse heraf.

I Retsplejerådets betænkning nr. 1056/1985 foreslog rådets flertal, at der indføres en sådan hjemmel til at give forsvareren pålæg om hemmeligholdelse. Der henvises til betænkningen side 43-44. I overensstemmelse med den gældende affattelse af bestemmelsen i retsplejelovens § 835, stk. 2, tillægges kompetencen til at træffe afgørelse herom anklagemyndigheden, men afgørelsen kan af forsvareren indbringes for retten også under domsforhandlingens forberedelse, jf. retsplejelovens § 968, stk. 2.

Forslaget indebærer, at oplysning om et vidnes navn, bopæl og opholdssted kan hemmeligholdes for sigtede/tiltalte under hele sagens forløb, under efterforskningen i medfør af de gældende bestemmelser i § 745, stk. 4, og § 748, stk. 6, og herefter i medfør af forslagene til en ny § 835, stk. 2, § 848, stk. 2, og § 848, stk. 3.

Til nr. 2

Den foreslåede affattelse af bestemmelsen i retsplejelovens § 848 følger i alt væsentligt de principper for anvendelse af anonyme vidner, som Retsplejerådets flertal foreslog i betænkning nr. 1056/1985. Der henvises til betænkningen side 35-38 og 44-46.

Formuleringen af § 848, stk. 1, har til formål at afklare og fastlægge retstilstanden vedrørende spørgsmålet om, hvem retsformanden kan beslutte at udelukke fra at være til stede, mens et vidne eller en medtiltalt afhøres. Højesteret har i en kendelse (gen-givet i Ugeskrift for Retsvæsen 1995, s. 590) fundet, at den nuværende formulering af § 848, stk. 1, ikke giver retsformanden mulighed for at bestemme, at de medtiltalte ikke må være til stede, når de tiltalte afgiver forklaring. Forslagsstillerne finder denne retstilstand uholdbar og i modstrid med intentionerne i lovforslag nr. L 78, som blev vedtaget af Folketinget i foråret 1994. Det foreslås derfor, at også medtiltalte skal kunne udelukkes fra at overvære en afhøring.

Den gældende bestemmelse i retsplejelovens § 848, stk. 3, om adgang til at hemmeligholde oplysning om et vidnes bopæl for den tiltalte er imidlertid i det væsentlige indarbejdet i forslaget til et nyt stk. 2 i § 848. Endvidere er betingelsen om, at hemmeligholdelsen skal være uden betydning for tiltaltes forsvær, affattet i overensstemmelse hermed.

Den foreslåede bestemmelse suppleres med retsplejelovens regler om dørlukning. I tilfælde, hvor retten bestemmer, at et vidnes navn, stilling og bopæl ikke må oplyses for den tiltalte, og at den tiltalte skal forlade retssalen under et vidnes forklaring, vil det i reglen være hensigtsmæssigt, at der træffes bestemmelse om dørlukning, jf. retsplejelovens § 29, for at undgå, at vidnets identitet kan røbes ad denne vej.

Endelig foreslås som en særlig retsgaranti, at afgørelsen om hemmeligholdelse af et vidnes identitet og om udelukkelse af den tiltalte fra at overvære forklaringen træffes ved kendelse, og at sådan kendelse kan påkæres også under domsforhandlingen eller dennes forberedelse, jf. retsplejelovens § 968, stk. 2.

Træffes beslutningen under landsrettens behandling af en ankesag, følger det af den almindelige regel i retsplejelovens § 968, stk. 3, at kære kræver særlig tilladelse.

De foreslåede bestemmelser berører ikke forsvarerens ret til at overvære vidners eller en medtiltalt forklaring og stille spørgsmål til de pågældende og forudsætter, at anonym vidneførsel er uden betydning for tiltaltes forsvar. Bestemmelserne om anonym vidneførsel tænkes især anvendt i de tilfælde, hvor et tilfældigt vidne overværer kriminalitet, og hvor afgørende hensyn til vidnet gør anonymitet påkrævet. Som eksempel kan nævnes et tilfælde, hvor

en ældre medborger under et restaurationsbesøg tilfældigt overværer et voldeligt opgør mellem rockere, og hvor der er grund til at tro, at den pågældende ved at afgive vidneforklaring kan blive udsat for represalier, eller hvor en mor under en spadseretur med sine børn tilfældigt ser et drab blive begået af personer med tilknytning til organiseret kriminalitet.

Til § 3

Det foreslås, at loven træder i kraft den 1. maj 1997.

De foreslåede ændringer af § 835, stk. 2, og § 848 kan anvendes i alle sager, hvor domsforhandlingen ikke er afsluttet ved lovens ikrafttræden.

Til § 4

Bestemmelsen vedrørende den territoriale anvendelse af lovforslagets § 1.

Skriftlig fremsættelse

Helge Adam Møller (KF):

Som ordfører for forslagsstillerne skal jeg hermed tillade mig at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af straffeloven og retsplejeloven. (Skærpet indsats mod voldskriminalitet m.v.).

(Lovforslag nr. L 134).

Jeg henviser i øvrigt til de bemærkninger, der ledsager forslaget, og anbefaler det til Tingets velvillige behandling.